

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

72. An familiares Cardinalium in eorum causis sint testes idonei? Idem
dicendum est de familiaribus Episcoporum. Ex part. 5. tractatu 2. resolut.
56.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

licet non probet concludenter, multum illi tribuitur, vt dictum est in *Rota die 26. Iun. 1600. coram eodem Coccino decis. 4. num. 3.*

RESOL. LXXI.

A quo lites, & cause inter Cardinales vertentes sint decidenda? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 23.

§. 1. **R**espondeo per Summum Pontificem tantum, priuatiuè quo ad alios, appellatione remota ex Bulla Pauli IV. *sub die 9. Ian. an. 1556.* & ita obseruat Barbosa *de iure Eccles. lib. 1. cap. 4. nu. 79.* cui ego addo Lothertium *de benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 8. num. 48.*

RESOL. LXXII.

An familiares Cardinalium in eorum causis sint testes idonei? Idem dicendum est de familiaribus Episcoporum? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 56.

§. 1. **V**idetur negatiuè respondendum quia testes à iure repelluntur, ex multis capitibus, & inter illa, vt notat Lessius *lib. 2. c. 30. dub. 5. n. 38.* quando testis est domesticus ipsius producentis.

2. Sed ab hac doctrina excipiuntur Cardinales, & ideo Albanus *de Cardinal. q. 42. prinil. 11.* sic ait. Iure optimo dicendum est Cardinalium familiares, qui ob dominorum dignitatem, ac de ipsis præsumptam integritatem boni & honesti interpretatione iuris estimantur ad perhibendum pro suis dominis testimonium non prohiberi, licet regulariter id vetitum sit. Ita ille, & reuera, si Felinus *in c. in litteris. n. 7. de testib.* hanc opinionem tenet quoad familiares Episcoporum, quanto magis hoc dicendum est de familiaribus Dominorum Cardinalium?

RESOL. LXXIII.

An in pari causa sententia sit deferenda in fauorem Cardinalium? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 78.

§. 1. **A**firmatiuè respondeo cum Cucchio *in inst. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 104.* vbi sic ait. Vbi partium iura sunt ambigua, nec satis liquet pro quo ferenda sit sententia, in pari causa pro Cardinale potius sententia ferenda est. Ita ille, qui citat Romanum, & Manfredum.

RESOL. LXXIV.

Quot testes requirantur ad damnandum Cardinalem de crimine?

Et quot testes, &c. quando Cardinalis est Episcopus, & quot quando sum Presbyteri, & quot, quando sunt Diaconi?

Et an Cardinales possint convinci, aut damnari de delictis commissis ante Cardinalatum?

Et an Papa in puniendo, & damnando Cardinali teneatur adhibere Collegium, vt simul cognoscat, & indicet? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 24.

§. 1. **R**espondeo ex text. *cap. Prasul. 2. quæst. 4.* quod Cardinales non possunt damnari nisi fuerint conuicti per 72. testes, si sunt Episcopi, & per 64.

si sint Presbyteri, ac tandem per 27. si fuerint Diaconi. Ita Lorichius *in Thef. Theolog. ver. Cardinalis. §. 10.* Manfredus *de Cardinal. def. 142.* Sebast. Casar *relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disputat. 2. §. 5. num. 2.* Iulius Clarus *in practica crimin. quæst. 66. num. 5.* & Zechius *de Republ. Eccles. tit. 3. de Cardinal. num. 9. priuileg. 10.* licet obseruent hodie hoc non esse in praxi, quando Papa procedit contra Cardinales, quod etiam notauit Borellus *in summa omnium decisionum tom. 2. tit. 5. num. 78.* & Antonius Scappa *de iure non scripto lib. 1. quæst. 10. num. 14.* Sed quidquid sit de tali obseruantia, notandum est quod Zechius *ubi supra*, Manfredus *de Cardin. decis. 181.* & Barbatia *de Cardin. quæst. 11. n. 2.* & 10. asserunt Cardinales gaude re dicto priuilegio *c. prasul.* neque convinci, aut damnari de delictis commissis ante Cardinalatum, licet contrarium videatur asserere Laudenis *de Cardinal. q. 72.* Sed an Papa in puniendo & damnando Cardinali teneatur adhibere Collegium, vt simul cognoscat & iudicet, respondet negatiuè Iulius Clarus *in praxi criminali. q. 35. n. 11.*

RESOL. LXXIV.

An condemnatus, si obuiam habeat Cardinalem sit liberandus?

Et docetur hoc procedere, quando Cardinalis casu, & non data opera in reum incidit, cui sine iuramento in hac re credendum sit? Ex part. 5. tractat. 2. Resolut. 29.

§. 1. **N**egatiuè respondet Corfettus *in suis singul. verb. Cardinalis. Barbatia tr. de Cardin. q. 9. n. 1.* & seq. & Farinacius *in frag. crimin. part. 1. n. 631.* vbi, quod valde miror, mordicus contendit hoc priuilegium Cardinales minime habere, sed ipsos ex consuetudine hoc habere priuilegium, vt si obuij facti sint condemnato, possint cum à morte liberari, tradit Baldus *in l. adductos. C. de appellat. & communiter Iuriconsulti, quod asserit Iul. Clarus in pract. crim. lib. 5. §. fin. q. 98. n. 5.* Licet ipse, si casus contingeret, sit in sententia, vt posset pœnam mortis mitigari, & reus ad tritemes transmitti, & hoc nisi crimen, pro quo ille fuisset condemnatus, esset de atrocissimis, vt crimen falsi, læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, proditionis patriæ, & huiusmodi. Quod etiam docet Decianus *tom. 2. lib. 7. c. 37. n. 27.* & Villadiego *tract. de Cardin. q. 13. n. 64.* Lorichius *in Thef. ver. Cardinales. §. 7.* Cucchus *de institut. can. lib. 2. tit. 4. num. 85.* Lancellotti *in Templo ind. lib. 2. c. 2. de Cardin. §. 3. n. 30.* Zechius *de Republ. Christiana tit. 3. de Cardin. num. 9. priuileg. 7.* & Farinacius *loco cit.* Si, ait ipse, opinio esset tenenda in fauorem Cardinalium, quam omnino tenendam esse puto cum Doctoribus, quos citat & sequitur Barbosa *de iure Eccles. lib. 1. c. 4. num. 61.* quibus ego addo Anastasium Germonium *de sacra imm. lib. 3. c. 6. n. 52.* qui hanc sententiam tenet, quando Cardinalis casu, non data opera, in reum incidit, cui sine iuramento in hac re credendum esse doct. Non est igitur audiendus Farinacius, apud quem minime esse debent deterioris conditionis S. R. E. Cardinales, quam olim apud Romanos fuerint Flamines Diales, & Virgines Vestales, quarum auctoritas tanta fuit quòd si aliquis ad verberandum traheretur, & supplex ad Flaminem procumberet, eo die verberari piaculum esset, auctore Gellio *lib. 10. c. 15.* vel si ad capitale supplicium aliquis duceretur, & casu transisset aliqua Virgo Vestalis, is necari non posset. Et ita hanc sententiam docet Danza *in pugna Doctorum, de qualitat. officialium, cap. 1. num. 16.* Et ego absolute teneo